

't IS GODS WERK

Annie Sanders

Louwrens van Beuken ijsbeert heen en weer door zijn werkkamer. 't Is rustig in huis, de kinderen slapen en zijn vrouw zit in de tuinkamer met een stapel naaiwerk. Maar in zijn binnenste is 't helemaal niet rustig. Hoe kan dat ook, als verschillende stemmen elkaar telkens proberen te overschreeuwen?

Daar is in de eerste plaats de stem van zijn vriend Hans, die hij zoëven heeft uitgelaten. Het drukke overredende gepraat zoemt nog tergend in zijn oren.

„Kom kerel, gebruik je verstand. 't Moet je toch maar aangeboden worden! De redactie was er direct vóór, toen het bleek dat je een vriend van mij was. En het honorarium mag je zelf bepalen. Nou, ik verzeker je dat je er niet voor zult hoeven te vechten. Krenterig zijn ze niet, je kunt gerust een flink bedrag noemen. Maar ja, vanzelf, 't is geen christelijk blad. Van vroom gedoe moeten ze niets hebben. En zeg ouwe jongen, denk jij nu heus dat je voor altijd verloren zult zijn, als je voor dit éne keertje eens een kerstverhaal zonder kribbe en zonder engelen maakt? 'k Had je wijzer gedacht!”

Het plagende lachje om de mond van zijn bezoeker prikkelde Louwrens. „Daar gaat het niet om!” heeft hij tegengeworpen. „Mijn eeuwige zaligheid is hier niet aan de orde. Maar een verhaal zonder de geboorte van Gods Zoon is geen kerstverhaal, dat weet jij net zo goed als ik!” Hans heeft de schouders opgehaald.

„Aan die oude tradities ben ik al lang ontgroeid!” was zijn onverschillig antwoord. „En bovendien, je moet ook wat om je gezin doen! Ge-loof maar dat Bets lachen zou, als je haar met Kerstmis zo'n onver-wacht extraatje in de schoot gooide!”

Ja, kijk, en dát heeft doel getroffen. Daar is Louwrens over na blijven denken. Bets, zijn vrouw! Haar zorgelijk gezicht boven de naai- of

stopmand, en haar stem, zoals ze gisteravond nog tegen hem praatte. „Als jij nu vóór de Kerstdagen nog wat bijverdienen kon, dan zouden we tenminste nog iets apart kunnen doen, al was 't alleen maar voor de kinderen. Nú kan 't er beslist niet af, ik heb met Sinterklaas ook al zoveel geld uitgegeven!”

Die woorden van Bets klonken als 't ware door het geredeneer van zijn vriend heen en ontnamen voorlopig de moed om het aanbod definitief van de hand te wijzen. Met een vage belofte dat hij nog wel eens zien zou, heeft hij zich tijdelijk van 't probleem trachten af te maken. Maar daarnet, bij 't weggaan, heeft Hans nog vermaand:

„Denk er niet ál te lang over, de redactie moet zekerheid hebben en er zijn in jouw vak altijd kapers op de kust!”

Dit hinderde Louwrens weer. Je kon toch terdege merken dat Hans verslaggever was en geen schrijver! Welke auteur zou zijn roeping betitelen als een „vak”, waarin je elkaar zoveel mogelijk zocht te beconcurreren? Een beetje stroef heeft hij Hans uitgeleide gedaan, al begreep hij best dat diens opmerking niet kwaad bedoeld was.

En nu loopt hij maar te vechten met al die stemmen die elkaar verdringen. De stem van Hans, die zegt dat hij z'n verstand gebruiken moet, de stem van Bets, pleitend om een extra kerstverrassing voor de kinderen — en dan, heel diep in zijn hart, nog een derde stem, die hem waarschuwt dat hij de talenten, die God hem gegeven heeft, niet in dienst van de Mammon mag stellen. Wat jammer toch ook, dat het blad waarvoor hij vróeger altijd Kerstverhalen schreef, juist dit najaar geliquideerd was! Als dat niet gebeurd was, dan zouden al die moeilijkheden er nu eenvoudig niet zijn!

„Louw, kom je theedrinken, of moet ik het bij je brengen?”

De man schrikt op, staakt z'n geloop door de kamer.

„Nee, laat maar. Ik kom er aan!”

Bets heeft zijn thee al ingeschonken, ze is nu voor zichzelf in de weer. Stil schuift hij op zijn plaats bij 't raam en zwijgend blijft hij, als het kopje leeg is, voor zich uit zitten staren.

Zijn vrouw legt dat zwijgen op haar manier uit.

„Spijtig hè, van dat evangelisatieblad! Je was zo'n gewaardeerde medewerker!” zegt ze na een poos.

En welk duiveltje drijft hem dan aan, om haar nu te vertellen wat hij eigenlijk helemaal niet vertellen wou? Hij weet het niet, maar zo luchtig mogelijk zegt hij:

„Ik ben net vanavond aangezocht om een kerstverhaal voor een ander blad te schrijven!”

Als ze nu maar niet vraagt of dat ook een christelijk blad is, gaat het door haar heen. Ze schijnt dat echter zó vanzelfsprekend te vinden, dat ze verrast haar werk neerlegt en roept:

„Maar Louw, dat is een gebedsverhoring! Ja, heus, ik heb er om gebeden! Je neemt het toch zeker met beide handen aan?”

„Als ik kan . . . . 'k Heb gezegd dat ik er over denken zou!”

„Och ja, natuurlijk!” Ze knikt begrijpend. „Je moet eerst een onderwerp hebben, bedoel je. Nu, denk dan maar rustig. Ik zal je niet storen!”

Ze stoort hem ook inderdaad niet. Ze neemt het naaiwerk weer op en zegt niets meer. Maar de kleurtjes op haar wangen en het vlugge beweeg van de naald in haar hand laten duidelijk zien hoe gespannen ze is. Vol zelfverwijt zit hij naar haar te kijken. Nu heeft hij hoop gewekt, die hij straks weer de bodem zal moeten inslaan. Hij kan dit immers niet aannemen, het druist tegen heel zijn beginsel in. Gebedsverhoring . . . . Welja, ook dat nog! Ze moest eens weten waar dit aanbod vandaan komt! Waarom vertelt hij haar niet eerlijk dat het een strikt neutraal blad is, en dat er geen woord over de geboren Verlosser in mag staan? Dan zou ze stellig niet meer van een gebedsverhoring reppen. Nu gaat ze er vanavond bepaald nog voor danken ook — of heeft ze dat misschien al gedaan, zo ongemerkt onder het naaien door? Louwrens van Beuken krijgt het benauwd. Hij vlucht terug naar zijn werkkamer. Bets laat hem gaan, ze meent waarschijnlijk dat hij zich daar beter concentreren kan. Doch niets is minder waar. Met grote onrustige stappen begint hij weer op en neer te benen. Dat brengt hem natuurlijk ook niet verder. Er is maar één middel dat hem zijn evenwicht terug zou kunnen geven: nu dadelijk Hans opbellen en zonder omhaal zeggen dat hij van de opdracht afziet. Maar tot zó'n resoluut besluit kan hij niet komen. Vreest hij de spot in de reactie van zijn vriend, die 't geloof in het wonder van Kerstmis al zo lang heeft losgelaten?

't Wordt bedtijd. Louwrens hoort zijn vrouw naar boven gaan. Ze komt hem niet waarschuwen, hij mag immers niet gestoord worden. Straks, als hij met zichzelf klaar is of moe wordt, zal hij uit eigen beweging wel komen. Zo is ze het van hem gewoon. Ze doet dan ook rustig haar ogen dicht en slaapt binnen 't kwartier.

Maar Louwrens komt niet. Louwrens denkt niet eens aan naar-bedaan. Hij is nu zóver met z'n gedachten, dat hij zich begint af te vragen of hij er feitelijk wel zo heel verkeerd aan doet als hij deze kans benut. Hans is altijd een goede kameraad voor hem geweest, van de H.B.S.-tijd af al. Zo iemand kun je toch niet voor 't hoofd stoten! En dan: zijn gezin heeft het werkelijk nodig. Op 't kantoor waar hij werkt, heeft hij geen hoog salaris, en met zes kinderen is er altijd wel ergens gebrek aan. Bets heeft al een stofzuiger op afbetaling moeten kopen, omdat de oude totaal versleten was. De grootste twee meisjes zijn dringend aan nieuwe schoenen toe, en zijn eigen winterjas is kaal van 't afdragen. Zal God het hem dan zo zwaar aanrekenen, wanneer hij voor één keer eens van zijn principe afwijkt? De plicht om voor vrouw en kroost op te komen, is hem óók van hoger Hand opgelegd! Zo probeert hij zichzelf te overreden, en geleidelijk krijgt hij er vrede mee. Natuurlijk zal hij van dit soort werk geen vaste regel maken, dat wil hij Hans duidelijk laten weten. Hij péinst er niet over om zich voor-goed aan dat blad te verbinden. Alleen: déze gelegenheid mag hij zomaar niet laten voorbijgaan!

Al denkend en overwegend staat hij stil voor zijn schrijfbureau. Dat doet hij altijd, als hij bezig is een besluit te nemen. Maar waarom moet hij nu ineens omhoog kijken, naar de ingelijste foto die schuin boven dat bureau hangt? 't Is het portret van een oom, die ook schrijver was en van wie hij veel geleerd heeft. En waarom denkt hij nu tegelijk aan wat die oom hem eens heeft gezegd, toen ze in een rustig uur samen over hun werk praatten? Hij kan zich de woorden nog letterlijk te binnen brengen.

„Als je 't makkelijk hebt in de wereld, dan is 't geen kunst om vol te houden dat je alleen tot Gods eer schrijft. Dat wordt pas een kunst als de zorgen komen, als je vandaag niet weet waar je morgen van leven moet. Maar ons werk is het onze niet, jongen. Denk daarom. 't Is

Gods werk, en daar mogen wij niet mee omspringen zoals we willen!" Deze oom heeft het arm gehad, heel arm. Hij leefde in een tijd van slechte sociale toestanden en wist dus terdege waarover hij sprak. Zo erg is 't met hem, Louwrens, niet. Hij en Bets weten vandaag heus nog wel hoe ze morgen rond moeten komen. Maar oom heeft belééfd wat hij beleed. Zijn boeken en verhalen waren vol van Gods liefde en genade. En moet hij dat voorbeeld dan beschamen? Moet hij eerst de dingen van dit leven zoeken, en dan pas het Koninkrijk Gods?

Als hij eindelijk boven komt, is 't een stúk na middernacht. Voorzichtig in 't donker kleedt hij zich uit, maar Bets wordt er toch wakker van. Soe-zerig kijkt ze op het koekoekklokje boven de wastafel.

„Wat heb je 't laat gemaakt!" zegt ze. „Wou het niet, kon je geen onderwerp krijgen?"

Hij geeft haar geen rechtstreeks antwoord. Hij vraagt alleen, zo onverwacht dat ze haar slaap erdoor vergeet:

„Zeg Bets, kun jij je oom Lucas nog herinneren? Ik bedoel: niet van 't portret in mijn kamer, maar echt zoals hij wàs!"

„Oom Lucas?" Ze komt overeind in bed zitten. „En of, wat dacht je dan? Ik weet nog als de dag van gisteren dat ik er kort voor onze verloving als een schoolmeisje tegenop zag om kennis met hem te gaan maken. Ik meende dat zo'n schrijver wel wie-weet-hoe deftig zou zijn, en ik keek m'n ogen uit, toen ik hem in een doodgewone werkbroek met een schop in zijn tuintje zag staan!"

Ze lacht vrolijk bij de herinnering, maar Louwrens blijft ernstig.

„Oom Lucas heeft me vannacht laten zien dat ik hard op weg was om de zin van het Kerstfeest te verloochenen, Bets. Of liever: God heeft het me laten zien, door 't portret van oom en door een paar woorden die hij vroeger eens tegen me zei!"

Zijn vrouw kijkt hem niet-begrijpend aan.

„Waar heb je 't nú over?" vraagt ze. „Jij de zin van het Kerstfeest verloochenen? Daar snap ik niets van!"

„Ik zal in bed komen," antwoordt hij, „en dan zal ik je alles vertellen!"

Dat doet hij dan ook, zonder omwegen. Hij vertelt van 't bezoek van Hans, van het aanbod dat die hem namens de redactie van 't neutrale blad kwam doen, van zijn weigering eerst en zijn half-en-half- toege-

ven later, van de drogredenen waarmee hij zijn geweten al bijna in slaap had gesust, toen die blik op oom Lucas' portret en 't terugdenken aan de waarschuwing van de oude man hem tot bezinning brachten. Bets luistert, eerst hevig teleurgesteld om 't verspeelde buitenkansje, en dan beschaamd, omdat zij het nu ook al materialistisch opneemt. Wat zet dat geld alles toch in een vals licht! Daar worden alle hogere waarden eenvoudig voor opzij geschoven. 't Is immers zoals haar man zegt: een verhaal zonder de geboorte van Gods Zoon is geen Kerstverhaal. Dat is verraad aan de Heiland, niets minder!

Als Louwrens aan 't eind van z'n relaas deemoedig vraagt of het haar niet spijt dat het zo moet lopen, trekt ze zijn hoofd naar zich toe en zegt:

„Nee jongen, op zo'n manier had er tòch geen zegen op kunnen rusten. Om lekker eten en drinken gaat het ten slotte niet, bij een kopje thee met een koekje kunnen we ook wel Kerstfeest vieren. En aan andere dingen, schoenen voor de meisjes en zo, was ik misschien niet eens toe gekomen. Zo'n geweldig bedrag zou 't toch ook niet geworden zijn. Bel Hans morgenochtend maar gauw op, dan is dat voorbij. Oom Lucas had gelijk. Het werk van een schrijver is Gòds werk, daar mag je niet mee doen wat je zelf wilt!”